

KANSER ITI BAGIS (COLON WENNO BAGIS) KEN ITI KERRET

Dagiti colorectal polyps ket saan a gagangay nga agtubo iti colon (bagis) wenno kerret a posible nga agbalin a kanser no saan a maikkat.

Ti kanser iti bagis ti maikadua a gagangay a kanser a madayagnos kadagiti Asiano Amerikano.¹ Dagiti Asiano Amerikano ti addaan iti maysa kadagiti kababaan a bilang iti panagsukimat ti kanser iti bagis iti Estados Unidos nga addaan laeng 52% kaudian a bilang kumpara iti 66% a puraw a saan nga Amerikano.²

Kadagiti amin nga etniko a grupo, dagiti lallaki a katutubo a Hawayano ti addaan iti kangatuan a bilang dagiti matmatay gapu iti kanser iti bagis.³

SINTOMAS

Ti kanser iti bagis ket saan a kanayon a mangipakita iti sintomas. No adda man sintomas a makita, karaman ditoy ti:

- Panagbaliw ti oras ti panagtakki
- Dara iti takkim
- Panagburis, panagtabbel, wenno takki a kasla saan a nairuar amin
- Panagsakit ti tian, ut-ot, wenno agtultuloy a panagbibineg
- Di mailawlawag a panagkuttong

DAGITI PAKAIGAPUAN

Ti peggad ti panagkanser ti bagismo ket kumarkaro bayat nga agmatmataenganka. Dadduma a pakaigapuan ramanenna ti:

- Lumteg a bituka
- Personal wenno pakasaritaan ti pamilia
- Sakit a natawid
- Agkurkurang iti regular a pisikal nga aktibidad
- Kurang a dieta iti prutas ken natnateng
- Kinadagsen wenno nakaro a kinalukmegg
- Panaginun ken panagsigarilio

PANANGLAPPED KEN PANANGSUKIMAT

Kissayam ti posibilidad a maaddanka iti kanser babaen iti:

- Panangnayon iti pisikal nga aktibidad
- Pannangan kadagiti prutas ken natnateng kas iti rimas, aba, repolyo, manga, papaya pechay
- Panangkissay iti alkoholiko nga inumen
- Panangliklik iti tabako/panagsigarilio

Ti U.S. Preventive Services Task Force irekomendana a dagiti natataengan nga agtawen iti 45 agingga iti 75 ket masukimat para iti kanser iti bagis.

DAGITI KLASE TI PANANGSUKIMAT:

Ti panangsukimat iti takki ramanenna ti:

- **Guaiac-based fecal occult blood test (gFOBT)** mausar ti kemikal a guaiac a mangkita iti dara iti takki.
  - **Kasano Kasansan:** Maminsan iti makatawen
- **Fecal immunochemical test (FIT)** mausar ti antibodies a mangkita iti dara iti takki.
  - **Kasano Kasansan:** Maminsan iti makatawen
- **FIT-DNA test (stool DNA test)** mangkita kadagiti nasukatan a DNA ken no adda makitkita a dara.
  - **Kasano Kasansan:** Kada tallo a tawen

Flexible sigmoidoscopy mangkita kadagiti polyps wenno kanser iti uneg ti kerret ken iti makimbaba a paset ti bagis.

- **Kasano Kasansan:** Kada 5 a tawen wenno 10 a tawen nga addaan FIT iti kada tawen

Colonoscopy agserbi kas kanayonan a panangsukimat no addaman masarakan a saan a gagangay bayat ti maysa kadagiti dadduma a panangsukimat.

- **Kasano Kasansan:** Kada 10 a tawen, no saan a ngimmato ti peggad ti panagkanser ti bagis ken kerretmo.

CT colonography agusar iti X-ray ken kompiuter tapno mangpataud kadagiti ladawan ti intero a bagis a pagadalan ti doktor.

- **Kasano Kasansan:** Kada 5 a tawen

Bisitaem ti doktormo, Community Health Center, Rural Health Center, wenno Native Hawaiian Health Center no adda saludsodmo wenno no kayatmo a maammuan no ania a pamay-an ti panangsukimat ti kasayaatan para kenka.

RESOURCES

- Find a Health Center: findahealthcenter.hrsa.gov
- National Cancer Institute Helpline: cancer.gov/help or call 1-800-4-CANCER
- American Cancer Society: cancer.org or call 1-800-ACS-2345